

ANEXO XIII
MODELO DE PROGRAMACIÓN DE MÓDULOS PROFESIONAIS

1. Identificación da programación

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36014489	A Xunqueira	Pontevedra	2023/2024

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
SSC	Servizos socioculturais e á comunidade	CMSSC01	Atención a persoas en situación de dependencia	Ciclos formativos de grao medio	Réxime de adultos

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0212	Características e necesidades das persoas en situación de dependencia	2023/2024	5	160	160

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	MARÍA TEMBRA TÚÑEZ
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

Este deseño curricular corresponde ao módulo profesional CARACTERÍSTICAS E NECESIDADES DAS PERSOAS EN SITUACIÓN DEDEPENDENCIA do Ciclo Medio en ATENCIÓN ÁS PERSOAS EN SITUACIÓN DE DEPENDENCIA, pertencente a Familia Profesional SERVIZOS SOCIOCULTURAIS E Á COMUNIDADE, cunha duración de 2.000 horas, impartido no CIFP A XUNQUEIRA (Pontevedra), na modalidade para persoas adultas en réxime presencial.

O perfil profesional do título de técnico en atención a persoas en situación de dependencia determínase pola súa competencia xeral, polas súas competencias profesionais, persoais e sociais, así como pola relación de cualificacións e, de ser o caso, unidades de competencia do Catálogo Nacional de Cualificacións Profesionais incluídas no título.

A competencia xeral deste título consiste en atender as persoas en situación de dependencia no ámbito domiciliario e institucional, co fin de manter e mellorar a súa calidade de vida, realizando actividades asistenciais e non asistenciais, psicosociais e de apoio á xestión doméstica, aplicando medidas e normas de prevención e seguridade, e derivándoas a outros servizos en caso necesario.

As competencias profesionais, persoais e sociais deste título son as que se relacionan:

- a) Determinar as necesidades asistenciais e psicosociais da persoa en situación de dependencia mediante a interpretación da información obtida acerca da persoa a través do plan de atención individual, respectando a súa confidencialidade.
- b) Organizar as actividades de atención ás persoas en situación de dependencia, favorecendo a súa colaboración e a da familia, e tendo en conta as directrices establecidas no plan de atención individualizada.
- c) Realizar as tarefas de hixiene persoal e vestidura das persoas en situación de dependencia, achegando a axuda precisa, favorecendo ao máximo a súa autonomía nas actividades da vida diaria e mantendo cara a elas unha actitude de respecto e profesionalidade.
- d) Organizar a intervención relativa á alimentación, supervisando os menús, preparando os alimentos e administrándoos en caso necesario.
- e) Xestionar a documentación básica e o orzamento da unidade de convivencia, cun óptimo aproveitamento dos recursos e asegurando a viabilidade da xestión económica.
- f) Realizar as actividades de mantemento e limpeza do domicilio, garantindo as condicións de habitabilidade, hixiene e orde, con criterios de calidade, seguridade e coidado do ambiente e, de ser o caso, tramitando a documentación pertinente.
- g) Realizar as intervencións relacionadas co estado físico das persoas en situación de dependencia, seguindo as pautas establecidas e amosando en todo momento respecto pola súa intimidade.
- h) Realizar os traslados, as mobilizacións e o apoio á deambulación das persoas en situación de dependencia, empregando os protocolos e as axudas técnicas necesarias, seguindo as pautas marcadas no plan de atención individual (PAI) e adoptando medidas de prevención e seguridade.
- i) Aplicar medidas de prevención e seguridade tanto para as persoas en situación de dependencia como para o persoal profesional, en distintos ámbitos de intervención.
- j) Dar resposta a situacións de emerxencia e risco para a saúde no desenvolvemento da actividade profesional, aplicando técnicas de primeiros auxilios.
- k) Pór en práctica intervencións de apoio psicosocial, empregando axudas técnicas, apoios de comunicación e tecnoloxías da información e da comunicación, e seguindo as pautas marcadas no plan de atención individual.
- l) Aplicar técnicas e estratexias para o mantemento e o desenvolvemento das habilidades de autonomía persoal e social das persoas en situación de dependencia, empregando axudas técnicas e de comunicación consonte as pautas marcadas no plan de atención individual.
- m) Realizar tarefas de acompañamento e asistencia persoal, respectando as directrices do plan individual de vida independente e as decisións da persoa usuaria.
- n) Asesorar persoas en situación de dependencia, familiares e persoal coidador non formal, proporcionándolles pautas de actuación no coidado e na atención asistencial e psicosocial, e adecuando a comunicación e as actitudes ás características das persoas interlocutoras.

**ANEXO XIII
MODELO DE PROGRAMACIÓN DE MÓDULOS PROFESIONAIS**

- ñ) Resolver as continxencias con iniciativa e autonomía, amosando unha actitude autocrítica e procurando alternativas para favorecer o benestar das persoas en situación de dependencia.
- o) Colaborar no control e no seguimento das actividades asistenciais, psicosociais e de xestión domiciliaria, cubrindo os rexistros oportunos, manexando as aplicacións informáticas do servizo e comunicando as incidencias detectadas.
- p) Xestionar as chamadas entrantes e saíntes do servizo de teleasistencia, recibíndoas e emitíndoas segundo os protocolos establecidos, utilizando aplicacións informáticas e ferramentas telemáticas.
- q) Adaptarse ás novas situacións laborais orixinadas por cambios tecnolóxicos e organizativos nos procesos produtivos, actualizando os seus coñecementos, utilizando os recursos existentes para a aprendizaxe ao longo da vida e as tecnoloxías da información e da comunicación.
- r) Actuar con responsabilidade e autonomía no ámbito da súa competencia, organizando e desenvolvendo o traballo asignado, e cooperando ou traballando en equipo con diferentes profesionais no contorno de traballo.
- s) Resolver de xeito responsable as incidencias relativas á súa actividade, e identificar as súas causas, dentro do ámbito da súa competencia e da súa autonomía.
- t) Comunicarse eficazmente, respectando a autonomía e competencia das persoas que interveñen no ámbito do seu traballo.
- u) Aplicar os protocolos e as medidas preventivas de riscos laborais e protección ambiental durante o proceso produtivo, para evitar danos nas persoas, no contexto laboral e no ambiente.
- v) Aplicar procedementos de calidade e de accesibilidade e deseño universais nas actividades profesionais incluídas nos procesos de produción ou prestación de servizos.
- w) Realizar a xestión básica para a creación e o funcionamento dunha pequena empresa, e ter iniciativa na súa actividade profesional.
- x) Exercer os dereitos e cumprir as obrigas derivadas da actividade profesional, de acordo co establecido na lexislación vixente, participando activamente na vida económica, social e cultural.
- As medidas establecidas na Lei 39/2006, do 14 de decembro, de promoción da autonomía persoal e atención ás persoas en situación de dependencia, o aumento de persoas maiores na nosa comunidade e a diminución de coidadoras informais, faría previsible unha alta inserción laboral e unha tendencia de crecemento estable, se ben o actual escenario socioeconómico pode frear a demanda de persoas altamente cualificadas para tarefas de atención.
- O forte crecemento dos servizos de atención diúrna que se observaba nos últimos anos vai requirir profesionais con maior competencia e versatilidade na realización de actividades de apoio psicosocial.
- A progresiva implantación das novas tecnoloxías fai necesaria tamén unha actualización permanente neste campo, para se adaptar aos cambios que se vaian introducindo nas institucións e no propio domicilio.
- A presente programación concreta e adapta o currículo do módulo ao contorno socioeconómico e características do alumnado do ciclo formativo de grao medio de Atención a Persoas en Situación de Dependencia do CIFP A XUNQUEIRA.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	As necesidades humanas. Autonomía e dependencia	Esta é unha unidade introdutoria, na que se incorporan os conceptos básicos sobre as necesidades humanas e sobre conceptos relacionados coa autonomía persoal e á valoración da situación de dependencia.	25	20
2	Características e necesidades das persoas maiores.	Esta unidade céntrase no colectivo de persoas maiores; nas súas características e necesidades específicas, nas medidas para promover a súa autonomía persoal e nos factores relacionados coa aparición da dependencia.	41	20
3	Características e necesidades das persoas con discapacidade.	Nesta unidade identifícanse as características e necesidades das persoas con discapacidade ou diversidade funcional, centrándose nos apoios que se poden requirir para acadar ou mellorar a súa autonomía persoal.	38	20

**ANEXO XIII
MODELO DE PROGRAMACIÓN DE MÓDULOS PROFESIONAIS**

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
4	Características e necesidades das persoas con enfermidade mental	Nesta unidade identifícanse as características e necesidades de apoio das persoas con diferentes tipos de doenzas mentais.	26	20
5	Doenzas xeradoras de dependencia	Esta unidade está dedicada á análise das necesidades de apoio máis comúns entre as persoas con enfermidades xeradoras de dependencia.	30	20

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	As necesidades humanas.Autonomía e dependencia	25

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Caracteriza o concepto de autonomía persoal, para o que analiza os factores que interveñen tanto na súa prevención e promoción como na súa deterioración.	SI

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Descríbense os procesos básicos asociados á promoción da autonomía persoal e a vida independente.
CA1.2 Caracterizáronse as habilidades de autonomía persoal.
CA1.3 Identifícanse os factores que favorecen ou inhiben o mantemento da autonomía persoal e a vida independente.
CA1.4 Descríbense as principais alteracións emocionais e de conduta asociadas á perda de autonomía persoal.
CA1.5 Identifícanse os indicadores xerais da perda de autonomía.
CA1.6 Xustificouse a necesidade de respectar a capacidade de elección da persoa en situación de dependencia.
CA1.7 Argumentouse a importancia da prevención para retrasar as situacións de dependencia.

Criterios de avaliación
CA1.8 Valorouse a importancia da familia e do medio do suxeito no mantemento da súa autonomía persoal e o seu benestar físico e psicosocial.

4.1.e) Contidos

Contidos
<p>Conceptos básicos de psicoloxía: ciclo vital e procesos cognitivos, emocionais e de conduta.</p> <p>Autonomía e dependencia. Vida independente: concepto, orixe e filosofía. Autodeterminación. Identificación dos graos e niveis de dependencia. Indicadores xerais da perda de autonomía.</p> <p>Habilidades de autonomía persoal.</p> <p>Promoción da autonomía persoal. Procesos básicos e factores influentes: Prevención da perda de autonomía. Identificación de barreiras físicas e psicosociais para a autonomía das persoas. Factores que favorecen ou iniben o mantemento da autonomía persoal</p> <p>Alteracións emocionais e de conduta asociadas á perda de autonomía.</p> <p>Valoración da prevención e a promoción da autonomía persoal como estratexia de actuación fronte á dependencia.</p> <p>Sensibilización acerca da importancia de respectar a capacidade de elección das persoas en situación de dependencia.</p> <p>Papel da familia e do contorno no ámbito da autonomía persoal e a dependencia.</p>

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	Características e necesidades das persoas maiores.	41

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Clasifica os niveis de dependencia e as axudas requiridas asociados ao proceso de avellentamento, e analiza os cambios e as deterioracións producidas por el.	SI

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.1 Relacionáronse os cambios biolóxicos, psicolóxicos e sociais propios do avellentamento coas dificultades que implican na vida diaria da persoa.
CA2.2 Identifícanse as patoloxías máis frecuentes na persoa anciá.
CA2.3 Descríbense as principais características e necesidades das persoas anciás.
CA2.4 Identifícanse as principais manifestacións de deterioración persoal e social propias das persoas anciás.
CA2.5 Relacionáronse os niveis de deterioración física, psicolóxica e social cos graos de dependencia e o tipo de apoio requirido.
CA2.6 Descríbense as condutas e os comportamentos característicos das persoas anciás durante o período de adaptación ao servizo de atención á dependencia e ao persoal profesional de referencia.
CA2.7 Identifícanse as necesidades de orientación e apoio das persoas coidadoras familiares e non profesionais da persoa anciá.
CA2.8 Valorouse a importancia de respectar as decisións e os intereses das persoas anciás.

4.2.e) Contidos

Contidos
Proceso de avellentamento.
Patoloxías máis frecuentes na persoa anciá.
Incidencia do avellentamento na calidade de vida e na autonomía da persoa anciá.
Identificación das necesidades especiais de atención e apoio integral das persoas anciás. Indicadores de deterioración persoal e social na persoa anciá. Evolución do contexto socioafectivo e da sexualidade da persoa maior. Calidade de vida, apoio e autode
Apoio e orientación ao persoal coidador non profesional das persoas anciás.
Proceso de adaptación da persoa anciá ao servizo de atención e ao persoal que a atenda: condutas e comportamentos característicos.
Sensibilización cara ás repercusións do avellentamento na vida cotiá das persoas anciás e no seu ámbito.
Respecto pola capacidade de autodeterminación nas persoas anciás.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	Características e necesidades das persoas con discapacidade.	38

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Recoñece as características das persoas con discapacidade en relación cos niveis de dependencia e coa axuda requirida.	SI

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Relacionouse a evolución do concepto de discapacidade cos cambios sociais, culturais, económicos e científico-tecnolóxicos.
CA3.2 Relacionáronse os tipos de discapacidade coas dificultades que implican na vida cotiá das persoas.
CA3.3 Describíronse as principais necesidades psicolóxicas e sociais das persoas con discapacidade.
CA3.4 Relacionáronse as tipoloxías e os niveis de discapacidade co grao de dependencia e co tipo de apoio necesario.
CA3.5 Identificáronse os fundamentos da vida independente.
CA3.6 Describíronse as necesidades de orientación e apoio ao persoal coidador non profesional da persoa con discapacidade.
CA3.7 Argumentouse a importancia da eliminación de barreiras físicas para favorecer a autonomía das persoas con discapacidade física ou sensorial.
CA3.8 Argumentouse a importancia de respectar as decisións e os intereses das persoas con discapacidade.

4.3.e) Contidos

Contidos
Concepto, clasificación e etioloxías frecuentes. Evolución dos modelos da diversidade funcional: modelo da prescindencia, rehabilitador social e da diversidade.

Contidos
<p>0Sensibilización acerca da incidencia da discapacidade na vida cotiá das persoas afectadas e o seu ámbito.</p> <p>Identificación das características e as necesidades das persoas con discapacidade.</p> <p>Discapacidade, autonomía e niveis de dependencia. Influencia dos tipos e niveis de discapacidade na vida cotiá das persoas afectadas. Tipos de apoio.</p> <p>Influencia das barreiras físicas na autonomía das persoas con discapacidade.</p> <p>Promoción da autonomía nas persoas con discapacidade.</p> <p>Vida independente: concepto (perspectiva filosófica, sociopolítica e económica) e marco legal. O movemento vida independente: orixe, evolución, filosofía e marco lexislativo.</p> <p>Apoio e orientación no ámbito da persoa con discapacidade.</p> <p>Consideración das diferenzas sexuais na discapacidade.</p> <p>Participación e discapacidade.</p>

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	Características e necesidades das persoas con enfermidade mental	26

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Describe as doenzas xeradoras de dependencia e determina os seus efectos sobre as persoas que as padezan.	NO

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.3 Definíronse as principais características das doenzas mentais máis frecuentes.
CA4.4 Describiuse a influencia das doenzas mentais na autonomía persoal e social das persoas que as padezan.

4.4.e) Contidos

Contidos
Persoas con doenza mental. Principais trastornos. Influencia da doenza no estado emocional e na conduta da persoa. Calidade de vida e necesidades de apoio das persoas en situación de dependencia por doenza.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	Doenzas xeradoras de dependencia	30

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Describe as doenzas xeradoras de dependencia e determina os seus efectos sobre as persoas que as padezan.	NO

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.1 Caracterizáronse as doenzas agudas, crónicas e terminais pola súa influencia na autonomía persoal da persoa enferma.
CA4.2 Identificáronse as principais características e necesidades psicolóxicas e sociais de pacientes con doenzas xeradoras de dependencia.
CA4.5 Identificáronse as necesidades de apoio asistencial e psicosocial das persoas enfermas en función da tipoloxía de doenza que padezan.
CA4.6 Descríbironse as principais pautas de atención ás necesidades psicolóxicas e sociais das persoas enfermas.
CA4.7 Descríbironse as necesidades de orientación e apoio ao persoal coidador non profesional da persoa enferma.
CA4.8 Sensibilizouse sobre a influencia da doenza na conduta da persoa enferma.

4.5.e) Contidos

Contidos
Conceptos fundamentais: doenzas crónicas xeradoras de dependencia.
Situacións de dependencia asociadas a doenzas crónicas ou dexenerativas.
Identificación das características e as necesidades en situacións de doenza e da convalecencia.
Apoio e orientación ao persoal coidador non profesional da persoa enferma.
Sensibilización cara ás repercusións da doenza nas persoas que as padecen e no seu ámbito.

5. Mínimos exixibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Os mínimos para acadar a avaliación positiva no presente módulo evidenciarán a consecución de todos os resultados de aprendizaxe dun xeito equilibrado e cun grao de participación activa nos traballos e actividades a desenvolver. Os mínimos que se detallan a continuación serán, por tanto, a referencia para configurar as probas de recuperación das partes non superadas, así como as probas de avaliación extraordinaria do alumnado con perda de avaliación continua e guiarán o procedemento de avaliación ordinaria do módulo.

Non se establecen mínimos exixibles no caso de criterios de avaliación dificilmente medibles ou nos que resulte pouco apropiado fixar un valor mínimo de logro a acadar. En calquera caso, nesta programación didáctica, os Criterios de Avaliación nos que se establecen mínimos teñen uns pesos que oscilan entre o 90% e o 100% dos establecidos para os RA correspondentes.

RA1. Caracteriza o concepto de autonomía persoal, para o que analiza os factores que interveñen tanto na súa prevención e promoción como na súa deterioración.

Considéranse mínimos exixibles o 80% dos criterios de avaliación vinculados a este resultado de aprendizaxe, de xeito que o alumnado deberá acreditar un coñecemento suficiente dos procesos que condicionan a autonomía das persoas e dos indicadores que reflicten a perda da mesma, mediante o emprego de escalas. De tal xeito que deberán acadar uns niveis mínimos tanto nos CA avaliados mediante proba escrita como nos CA avaliados mediante supostos prácticos.

As excepcións son o CA 1.7, cun peso do 10% e o CA 1.8, tamén cun peso do 10%, na UD1.

RA2. Clasifica os niveis de dependencia e as axudas requiridas asociadas ao proceso de avellentamento, e analiza os cambios e as deterioracións producidas por el.

Considéranse tamén mínimos exixibles case todos os criterios de avaliación asociados, agás o CA2.1 cun peso do 10% e o CA2.6 cun 10% do peso na cualificación na UD2.

De xeito que o alumnado deberá relacionar os cambios propios do ciclo vital coas dificultades que atopan as persoas maiores na súa autonomía, identificando as patoloxías máis frecuentes e as necesidades de

apoio que implican. Estes coñecementos serán avaliados mediante proba escrita e traballo práctico, dependendo do CA en cuestión, e será necesario acadar uns mínimos tanto nas preguntas da proba escrita como nos exercicios do suposto práctico, agás o que avalíe o CA 2.1 sinalado.

RA3. Recoñece as características das persoas con discapacidade en relación cos niveis de dependencia e coa axuda requirida.

Considéranse mínimos exixibles todos os criterios de avaliación asociados, agás o CA3.1, cun 10% da cualificación. O alumnado deberá superar uns mínimos nos CA avaliados mediante proba escrita, e que versará sobre as dificultades que a discapacidade implica na vida cotiá e sobre as necesidades das persoas que teñen un funcionamento diferente pola interacción dunha condición de saúde e unha serie de barreiras. Tamén deberá superar practicamente todos os exercicios prácticos, nos que se traballaran aspectos como o Movemento de Vida Independente, a importancia da eliminación de barreiras físicas e as necesidades de apoio á persoa coidadora informal, agás o CA3.1. que versa sobre a evolución do concepto de discapacidade e os cambios sociais, culturais, económicos e científico-tecnolóxicos, posto que son concepto que se van a ir reforzando ao longo de toda a UD3.

RA4. Describe as doenzas xeradoras de dependencia e determina os seus efectos sobre as persoas que as padezan.

Considéranse mínimos exixibles todos os criterios de avaliación agás o 4.2 cun peso do 10%, o 4.8, cun peso do 10%, dada a dificultade de valorar o abano posible de respostas do alumnado. Deste xeito para superar o módulo será preciso que o alumnado identifique as principais doenzas xeradoras de dependencia e relacione as características das persoas que as padecen coas necesidades que apoio que se deben ter en conta na intervención profesional. Deberá en consecuencia superar os bloques de preguntas da proba escrita e os exercicios do suposto práctico, non sendo indispensable que acade un mínimo establecido no caso do CA 4.2. e 4.8.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Como a programación do módulo se simplifica en as unidades didácticas (UD), a avaliación realizarase por UD. Para acadar a avaliación positiva do módulo será preciso obter unha avaliación positiva (5 puntos sobre 10) en cada unha das probas e traballos de avaliación e, polo tanto, en cada unha das UD.

Para a superación positiva do módulo é necesaria a presentación e avaliación positiva de todas as actividades e probas que sexan mínimos exixibles e que se desenvolvan ao longo do trimestre, polo que se a profesora estima que nalgún caso o aproveitamento e a participación por parte do alumno ou alumna non é axeitada, ou ben por non levar acabo determinadas actividades, poderá esixirle a este alumno ou alumna traballos complementarios.

Para aprobar o módulo é imprescindible ter cada unha das avaliacións aprobadas. A nota final do módulo obterase da media aritmética das tres avaliacións (unha vez aprobadas cada unha delas).

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

A superación das tres avaliacións parciais supón aprobar o módulo. As persoas que non superen algún dos CAs mínimos esixibles terán dereito a presentarse á proba de recuperación trimestral dos CAs non superados, que contemplará ben a parte da proba escrita obxectiva, e ou as tarefas non realizadas das partes de traballos de aula.

As probas de recuperación terán lugar nunha única convocatoria para o alumnado, na data fixada pola profesora co grupo. No caso de non presentarse, salvo causa maior xustificada, deberá acudir ao exame final cos CAs pendentes de cada trimestre.

No suposto de que se aprobe só unha ou dúas das avaliacións parciais, gardaranse as partes superadas e realizaranse actividades de recuperación do resto, no período establecido a tal efecto, unha vez realizada a 3ª avaliación.

A recuperación consistirá nun exame teórico-práctico sobre os criterios de avaliación non superados. O deseño da proba partirá tanto dos criterios como dos instrumentos de avaliación recollidos na programación para a avaliación ordinaria.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

Posto que o módulo Características e necesidades das persoas en situación de dependencia ten unha duración de 160 horas, o 10% supón un total de 16 faltas sen xustificar. De acordo co NOF do centro e tendo en conta as faltas debidamente xustificadas en tempo e forma polo alumnado, a este total poderíase sumar outro 5%, ata un 15% da duración do módulo, que neste caso supón un total de 24.

O alumnado que perda o dereito a avaliación continua, dende ese momento, non poderá ser cualificado nin polas tarefas realizadas na clase nin polas probas escritas que se teñan en conta nas diferentes avaliacións parciais. Tan só pode realizar as actividades de recuperación que se establezan despois da 3ª avaliación, e será avaliado nunha proba final extraordinaria previa á avaliación final.

O sistema extraordinario de avaliación para o alumnado que teña perda do dereito á avaliación continua consistirá na mesma proba teórica-práctica de recuperación final que se estableza para o resto do alumnado. Esta consistirá nunha proba escrita sobre unha selección de preguntas sobre os criterios de avaliación incluídos na programación. Incluirá tamén unha selección de supostos prácticos similares aos desenvolvidos durante o curso. Para isto, será necesario obter un mínimo dun 5 sobre 10 en todos aqueles criterios que sexan mínimos esixibles. No caso de non chegar a esta nota non poderá superar o módulo. Se supera cada un dos CAs considerados mínimo esixibles farás a media entre eles segundo o peso porcentual que teñan asignado para obter a nota media.

E tocante á parte práctica, será preciso superar os exercicios referidos aos criterios considerados mínimos esixibles nesta programación.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

A orde de avaliación no seu artigo 23.5 sinala que cada departamento de familia profesional realizará cunha frecuencia mínima mensual o seguimento das programacións de cada módulo, indicando grao de cumprimento e xustificación razoada no caso de desviacións, ademais a programación será revisada ao inicio de curso e se entregará unha memoria final de curso.

Para o seguimento mensual utilizarase o modelo do procedemento de Programación establecido: a plataforma habilitada a tal efecto, comunicando o progreso nas xuntanzas mensuais de Ciclo, o que permitirá realizar un seguimento dos diferentes ciclos por parte da Xefatura de Departamento da familia profesional.

Tocante á avaliación da propia práctica docente esta será dobre; por un lado realizarase unha avaliación externa, a través das enquisas de satisfacción que realiza periodicamente o Departamento de Calidade do centro, e por outra unha avaliación interna, mediante unha escala de estimación na que a docente solicita ao alumnado a valoración de cada unidade didáctica en base aos seguintes indicadores, medidos de 1 a 5:

- Interese dos contidos tratados.
- Adecuación das actividades propostas.
- Idoneidade das probas avaliáveis.
- Idoneidade dos supostos prácticos avaliáveis.
- Interese das explicacións realizadas pola docente.
- Adecuación dos contidos da aula virtual do módulo.

Na enquisa de avaliación interna déixase un espazo para que o alumnado realice propostas de mellora que se valorarán sempre como achegas enriquecedoras para mellorar o proceso de ensino aprendizaxe.

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

Tal e como se establece na lexislación vixente, Orde do 12 de xullo de 2011, no seu artigo 28: Ao comezo das actividades do curso académico, o equipo docente realizará unha sesión de avaliación inicial do alumnado, que terá por obxecto coñecer as características e a formación previa de cada alumno e de cada alumna, así como as súas capacidades. Así mesmo, deberá servir para orientar e situar o alumnado en relación co perfil profesional correspondente.

A tal efecto, realizarase un cuestionario de avaliación inicial que se complementará cos datos proporcionados polo titor/a e datos de información de matrícula.

Desde o módulo de Características e Necesidades das Persoas en Situación de Dependencia (R. Persoas Adultas) prestarase especial atención ás dificultades de acceso á modalidade de ensino telemático, e no seu caso trasladaranse ao titor/a á maior brevidade.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

O Decreto 114/2010, do 1 de xullo, polo que se establece a ordenación xeral da formación profesional do sistema educativo de Galicia, no seu art. 61 prevé, a posibilidade de establecer flexibilizacións modulares como medida de atención ao alumnado con NEAE. No noso caso, ao elaborarmos unha proposta didáctica referida ao réxime de persoas adultas, non ten sentido esta opción, pois o alumnado pode optar por matricularse en módulos independentes. Por outro lado, o art. 62 establece as medidas para a accesibilidade universal ás ensinanzas de formación profesional, consonte as disposicións da Lei 51/2003, de 2 de decembro, de igualdade de oportunidades, non discriminación e accesibilidade universal das persoas con discapacidade. Tamén establece que as programacións didácticas recollerán as medidas necesarias a fin de que o alumnado poida conseguir a competencia xeral do título, expresada a través de las competencias profesionais, persoais e sociais, así como os resultados de aprendizaxe de cada un dos módulos profesionais. En calquera caso, estas medidas no poderán afectar de forma significativa á consecución dos resultados de aprendizaxe previstos para cada un dos módulos profesionais.

Non se pode perder de vista que a FP é educación pos-obrigatoria, polo que debe facilitar a transición á vida adulta e contribuír á consecución por parte de todo o alumando das competencias profesionais, persoais e sociais do ciclo.

No caso de alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados, desenvolveranse diferentes medidas de reforzo educativo; conxunto de medidas ordinarias de atención á diversidade que afectan a elementos non prescritivos do currículo: aos xeitos e instrumentos de avaliación, á temporalización, á organización da aula, aos agrupamentos do alumnado... en xeral a todas as cuestións que pertencen ao ámbito da metodoloxía e as adaptacións de acceso ao currículo que supoñen a provisión de recursos e medios técnicos específicos.

Entre as medidas que se poden establecer nesta programación cómpre destacar:

- Establecer claramente os criterios mínimos a conseguir.

- Estar abertos á preparación de diversas actividades sobre un mesmo contido variando o grao de dificultade e o tipo de procesos.

-Flexibilizar tempos (básicos e complementarios) na medida do posible.

-Buscar materiais alternativos acordes coas necesidades do/a alumno/a.

-Promover a aprendizaxe cooperativa e a axuda entre iguais, facilitando a constitución de grupos heteroxéneos que perseguen un mesmo obxectivo desde a premisa de que para conseguilo é imprescindible a participación de todas as persoas do grupo.

-Propoñer actividades de traballos colaborativos en pequenos grupos ou en parella e graduadas.

-Diversificar recursos, agrupamentos, metodoloxía, que tome en consideración os diferentes ritmos e estratexias de aprendizaxe.

En calquera caso, as medidas deberán de ser individualizadas e, polo tanto, adaptadas ás necesidades concretas de cada caso, polo que despois da avaliación inicial ou en calquera momento do curso no que se detecte unha dificultade se porán en marcha os preceptivos mecanismos de reforzo, ou de ser o caso, solicitarase a axuda do equipo educativo e do departamento de información e orientación profesional por se fose necesario dar un paso máis na súa concreción.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

No desenvolvemento dos contidos incidirase especialmente nos seguintes temas transversais:

- Valores, actitudes e habilidades necesarias e positivas para as relacións coas persoas, e para o traballo en equipo. Ambos aspectos estarán presentes no desempeño das súas tarefas como profesionais.

- Educación para a paz, insistindo especialmente na resolución positiva de conflitos.

- Educación para a saúde, concienciando sobre a importancia do autocoidado para preservar a saúde e protexer a dos demais.

Diversidade. O alumnado debe ser consciente e reflexionar sobre a existencia de prexuízos e estereotipos que poden influír nas persoas coas que realicen o seu traballo, e na súa futura intervención en xeral.

Asemade, preténdese que sexan capaces de identificar as capacidades e potencialidades de todas as persoas.

- Xénero: visibilizar e valorar ao colectivo de mulleres, tanto nas persoas dependentes como nos coidadores/as e evitar un uso sexista da linguaxe.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

As actividades complementarias e extraescolares decídense na primeira xuntanza de equipo docente e reféndanse na primeira reunión de departamento. Tratarase de facilitar o contacto real co sector produtivo, programando actividades con profesionais (conferencias, charlas,...) Tamén se promoverá a participación en aproveitaranse as actividades de interese para o módulo que programen outros ciclos do CFP e institucións da contorna. Realizaráanse saídas para coñecer recursos sociosanitarios con atención directa a persoas usuarias (ATEGAL, Saraiva, vivendas colaborativas, etc.)

10. Outros apartados

10.1) Difusión da programación entre o alumnado.

1. Expoñer os puntos máis relevantes da mesma durante as primeiras sesións do módulo e solicitar mediante rexistro de sinaturas a declaración de todo o alumnado respecto do feito de ter sido informado. Este resumo inicial da programación realizarase tanto mediante explicación presencial como telematicamente a través da aula virtual.
2. Na páxina web do centro, baixo a responsabilidade da xefatura de estudos, estrá a disposición do alumnado a programación oficial do módulo.

10.2) Aula virtual

Empregarase a aula virtual dende o comezo do curso como canle de acceso aos documentos facilitados pola docente, así como para a realización e entrega das tarefas e para a participación, ...